

N:o 41.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, med förslag till lag angående ändring i gällande stadganden om tillsättning af organist- och klockarebefattningar; gifven Stockholms slott den 2 februari 1894.

Under åberopande af bilagda i statsrådet och högsta domstolen förda protokoll vill Kongl. Maj:t härmed, jemlikt § 87 regeringsformen, föreslå Riksdagen att antaga följande, på sätt kyrkomötets jemväl bifogade skrifvelse utvisar, af kyrkomötet för dess del godkända förslag till

»Lag

angående ändring i gällande stadganden om tillsättning af organist- och klockarebefattningar.

Med upphäfvande af förordningen angående ändring i gällande stadganden om val till organist och klockare den 6 december 1878, så ock med ändring af hvad lag och författningar i öfrigt innehålla mot denna lag stridande, varder härigenom förordnad som följer:

Förslag till organist- eller klockarebefattning eller till båda dessa befattningar, om de äro förenade, skall upprättas af församlingens kyrkoråd. Der organist- eller klockarebefattning eller båda dessa befattningar enligt fattadt beslut skola vara med folkskolelärare-tjänst förenade, skall förslag till de förenade tjänsterna upprättas af församlingens kyrkoråd och skolråd såsom ett gemensamt kyrko- och skolråd.

Besvär öfver förslag må ej anföras, innan val egt rum och blifvit behörigen kungjordt. I fråga om tid och ordning för sådana besvärs

anförande skall gälla hvad beträffande klagan öfver kyrkostämmas beslut är föreskrifvet.

Val mellan de å förslag uppförde förrättas å kyrkostämma, och skola rösterna dervid beräknas enligt de grunder, som för rösträtt vid kyrkostämma i allmänhet äro bestämda.

Närmare bestämmelser huru förfaras skall vid tillsättning af organist- eller klockarebefattning eller båda dessa befattningar, då endera eller båda skola vara med folkskoleläraretenst förenade, eger Konungen att meddela.»

Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

Aug. Östergren.

---

*Utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott tors-
dagen den 12 januari 1893,*

i närvaro af:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve LEWENHAUPT,
Statsråden: friherre VON ESSEN,
friherre ÅKERHIELM,
ÖSTERGREN,
GROLL,
WIKBLAD,
GILLJAM,
CHRISTERSON.

Chefen för justitiedepartementet statsrådet Östergren anmälde i underdånighet:

att — sedan komitén för utarbetande af förslag till ändringar i kyrkolagen m. m. den 28 maj nästlidet år aflåtit underdånig skrifvelse, hvarmed öfverlemnats i tryckt exemplar ett af komitén författadt betänkande, innehållande förslag till:

-
- 3:o) lag angående ändring i gällande stadganden om förslag till organist- och klockarebefattningar,
  - 4:o) kungörelse angående förbud att samtidigt söka flere organist- och klockarebefattningar,
  - 5:o) lag angående tillsättning af organist- eller klockarebefattning, som skall vara förenad med folkskolelärare-tjenst,
  - 6:o) kungörelse om ändrad lydelse af § 27 i Kongl. Maj:ts för-

nyade nådiga stadga angående folkundervisningen i riket den 20 januari 1882,

7:o) stadga huru förfaras skall vid tillsättning af folkskolelärare-tjenst jemte dermed förenade organist- och klockarebefattningar,

-----

äfvensom motiv till dessa förslag jemte dervid fogade reservationer, samt underdåniga utlåtanden infodrads dels öfver samtliga förslagen från domkapitlen, Stockholms stads konsistorium och hofkonsistorium, dels ock — — — — —, de sålunda infodrade utlåtandena numera inkommit; och hemstälde föredragande departementschefen tillika i underdånighet, att Kongl. Maj:t måtte förordna, att öfver komiténs förberörda under — — 3:o), 5:o), — — — upptagna förslag högsta domstolens utlåtande skulle, för det ändamål 87 § regeringsformen omförmäler, genom note ur protokollet inhemtas.

Till hvad departementschefen sålunda hemställt, täcktes, uppå tillstyrkan af statsrådets öfrige ledamöter, Hans Maj:t Konungen lemna nådigt bifall.

Ex protocollo
Aug. von Hartmansdorff.

*Utdrag af protokollet öfver lagärenden hållet uti Kongl. Maj:ts
högsta domstol måndagen den 20 mars 1893.*

Andra rummet.

Närvarande:

Justitieråden: ÅBERGSSON,
HERSLOW,
NORBERG,
HAMMARSKJÖLD,
CARLSON,
AFZELIUS,
LINDBÄCK.

Sedan jemlikt högsta domstolens beslut den 30 sistlidne januari nedan nämnda, till högsta domstolen för afgifvande af utlåtande öfverlemnade, af särskild komité utarbetade lagförslag mellan högsta domstolens ledamöter cirkulerat, så företogos nu till slutlig behandling:

2:o.

Förslag till lag angående ändring i gällande stadganden om förslag till organist- och klockarebefattningar.

Högsta domstolen lemnade förslaget utan anmärkning.

3:o.

Förslag till lag angående tillsättning af organist- eller klockarebefattning, som skall vara förenad med folkskoleläraretjenst.

Justitieråden *Åbergsson, Herslow, Norberg, Hammarskjöld, Carlson* och *Lindbäck* funno förslaget ej föranleda till anmärkning.

Justitierådet *Afzelius* ansåg, att då, på sätt komitén yttrat, stadgandena om tillsättning af organist- och klockarebefattningar äro och böra vara af kyrkolags natur, men den för åvägabringande af dylika stadganden i 87 § 2 mom. regeringsformen föreskrifna ordning icke enligt justitierådets tanke kunde för något fall rubbas genom ett så beskaffadt förklarande, som författningsförslaget innefattade, förslaget icke kunde godkännas; utan hemställde justitierådet, att i stället måtte i en författning af kyrkolags natur fastställas de grunder, som vid tillsättning af organist- och klockarebeställning borde i förevarande fall lända till efterrättelse, med rätt för Konungen att utfärda de reglementariska föreskrifter, som kunde derutöfver finnas erforderliga. Vunne emellertid denna hemställan icke afseende, erinrades, beträffande redaktionen, att då förslaget icke innehölle annan föreskrift än att Konungen egde i här afsedda ämne utfärda erforderliga bestämmelser, men något häremot stridande stadgande icke torde innefattas i lag eller författning rörande tillsättning af organist- och klockarebefattningar, ingressen icke syntes böra i oförändradt skick bibehållas.

Ex. protocollo
Carl Boheman.

---

*Utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför
Hans Maj:t Konungen i statsrådet i Marstrand fredagen
den 11 augusti 1893,*

i närvaro af:

Hans excellens herr statsministern **BOSTRÖM**,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena greve **LEWENHAUPT**,
Statsråden: friherre von **ESSEN**,
                  ÖSTERGREN,
                  GROLL,
                  GILLJAM,
                  friherre **RAPPE**,
Justitieråden: **NORBERG**,
                  ISBERG.

Efter gemensam beredning med chefen för ecklesiastikdepartementet anmälde chefen för justitiedepartementet statsrådet Östergren i underdånighet:

7:o.

att, sedan komitén för utarbetande af förslag till ändringar i kyrkolagen m. m. den 28 maj 1892 öfverlemnadt ett af komitén författadt betänkande, innehållande, bland annat, förslag till lag angående ändring i gällande stadganden om förslag till organist- och klockarebefattningar, samt Kongl. Maj:t, efter det samtliga domkapitlen i riket, Stockholms stads konsistorium och hofkonsistorium inkommit med infordrade underdåniga yttranden öfver förslaget, genom remiss den 12

januari innevarande år anbefalt högsta domstolen att öfver samma förslag afgifva utlåtande, detta utlåtande numera inkommit.

Härefter hemställde departementschefen, att öfver förslaget, som af högsta domstolen lemnats utan anmärkning, måtte, jemlikt § 87 mom. 2 regeringsformen, inhemtas kyrkomötets yttrande, huru vida kyrkomötet godkänner detsamma.

På tillstyrkan af statsrådets öfrige ledamöter täcktes Hans Maj:t Konungen i nåder bifalla hvad departementschefen sålunda hemställt; och skulle nådig skrifvelse till kyrkomötet aflåtas af den lydelse, bilagan G till detta protokoll utvisar.

8:o.

att, sedan komitén för utarbetande af förslag till ändringar i kyrkolagen m. m. den 28 maj 1892 öfverlemnadt ett af komitén författadt betänkande, innehållande, bland annat, förslag till lag angående tillsättning af organist- eller klockarebefattning, som skall vara förenad med folkskolelärarebetjenst, samt Kongl. Maj:t, efter det samtliga domkapitlen i riket, Stockholms stads konsistorium och hofkonsistorium inkommit med infortrade underdåniga utlåtanden öfver förslaget, genom remiss den 12 januari innevarande år anbefalt högsta domstolen att öfver samma förslag afgifva utlåtande, detta utlåtande numera inkommit.

Efter att hafva redogjort ej mindre för förslaget än äfven för berörda utlåtanden, anförde departementschefen, att han, i anledning af en inom högsta domstolen gjord anmärkning, låtit åt förslagets rubrik och ingress gifva en ändrad affattning; och hemställde departementschefen, att öfver det sålunda ändrade förslaget måtte, jemlikt § 87 mom. 2 regeringsformen, inhemtas kyrkomötets yttrande, huru vida kyrkomötet godkänner detsamma.

På tillstyrkan af statsrådets öfrige ledamöter täcktes Hans Maj:t Konungen i nåder bifalla hvad departementschefen sålunda hemställt; och skulle nådig skrifvelse till kyrkomötet aflåtas af den lydelse, bilagan H till detta protokoll utvisar.

Ex. protocollo
Aug. von Hartmansdorff.

Bilaga G.

Kongl. Maj:ts nådiga skrifvelse till kyrkomötet, med förslag till lag angående ändring i gällande stadganden om förslag till organist- och klockarebefattningar; gifven Marstrand den 11 augusti 1893.

Under åberopande af bilagda i statsrådet och högsta domstolen förda protokoll, vill Kongl. Maj:t, jemlikt § 87 mom. 2 regeringsformen, härmed inhemta kyrkomötets yttrande, huru vida kyrkomötet godkänner följande förslag till

»Lag

angående ändring i gällande stadganden om förslag till organist- och klockarebefattningar.

Med ändring af hvad lag och författningar innehålla mot denna lag stridande varder härigenom förordnad som följer:

Förslag till organist- eller klockarebefattning eller till båda dessa befattningar, om de äro förenade, skall upprättas af församlingens kyrkoråd. Besvär öfver förslaget må ej anföras, innan val egt rum och blifvit behörigen kungjordt. I fråga om tid och ordning för sådana besvärs anförande skall gälla hvad beträffande klagan öfver kyrkostämmas beslut är föreskrifvet.»

Kongl. Maj:t förblifver kyrkomötet med all kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

Aug. Östergren.

Vidimeras.

Ex officio

Otto Rooth.

Bilaga H.

Kongl. Maj:ts nådiga skrifvelse till kyrkomötet, med förslag till lag angående meddelande af bestämmelser rörande tillsättning af organist- eller klockarebefattning, som skall vara förenad med folkskolelärares tjenst; gifven Marstrand den 11 augusti 1893.

Under åberopande af bilagda i statsrådet och högsta domstolen förda protokoll, vill Kongl. Maj:t, jemlikt § 87 mom. 2 regeringsformen, härmed inhemta kyrkomötets yttrande, huru vida kyrkomötet godkänner följande förslag till

»Lag

angående meddelande af bestämmelser rörande tillsättning af organist- eller klockarebefattning, som skall vara förenad med folkskolelärares tjenst.

Häri genom förordnas som följer:

Huru förfaras skall vid tillsättning af organist- eller klockarebefattning eller båda dessa befattningar, då endera eller båda enligt fattadt beslut skola vara med folkskolelärares tjenst förenade; derom eger Konungen att utfärda erforderliga bestämmelser.»

Kongl. Maj:t förblifver kyrkomötet med all kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

Aug. Östergren.

Vidimeras.

Ex officio

Otto Rooth.

Utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott fredagen den 8 december 1893,

i närvaro af:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve LEWENHAUPT,
Statsråden: friherre VON ESSEN,
friherre ÅKERHJELM,
ÖSTERGREN,
GROLL,
WIKBLAD,
GILLJAM,
friherre RAPPE,
CHRISTERSON.

Departementschefen statsrådet Östergren anmälde i underdånighet:

Kyrkomötets underdåniga skrifvelse den 14 sistlidne oktober, deruti — efter det Kongl. Maj:t genom särskilda nådiga skrifvelser den 11 nästförtgående augusti, jemlikt 87 § 2 mom. regeringsformen, inhemtad kyrkomötets yttrande, huru vida kyrkomötet godkände i skrifvelserna intagna förslag *dels* till »lag angående ändring i gällande stadganden om förslag till organist- och klockarebefattningar», *dels* ock till »lag angående meddelande af bestämmelser rörande tillsättning af organist- eller klockarebefattning, som skall vara förenad med folkskoleläraretjenst», — kyrkomötet, med förklarande att kyrkomötet icke kunnat i oförändradt skick bifalla omförmälda i Kongl. Maj:ts skrifvelser

framlagda lagförslag, tillkännagifvit, att kyrkomötet, som utarbetat nytt förslag i ämnet, för sin del godkänt ett så lydande:

»Förslag
till

lag angående ändring i gällande stadganden om tillsättning af organist- och klockarebefattningar.

Med upphäfvande af förordningen angående ändring i gällande stadganden om val till organist och klockare den 6 december 1878, så ock med ändring af hvad lag och författningar i öfrigt innehålla mot denna lag stridande, varder härigenom förordnad som följer:

Förslag till organist- eller klockarebefattning eller till båda dessa befattningar, om de äro förenade, skall upprättas af församlingens kyrkoråd. Der organist- eller klockarebefattning eller båda dessa befattningar enligt fattadt beslut skola vara med folkskoleläraretjänst förenade, skall förslag till de förenade tjänsterna upprättas af församlingens kyrkoråd och skolråd såsom ett gemensamt kyrko- och skolråd.

Besvär öfver förslag må ej anföras, innan val egt rum och blifvit behörigen kungjordt. I fråga om tid och ordning för sådana besvär anförande skall gälla hvad beträffande klagan öfver kyrkostämmas beslut är föreskrifvet.

Val mellan de å förslag uppförde förrättas å kyrkostämma, och skola rösterna dervid beräknas enligt de grunder, som för rösträtt vid kyrkostämma i allmänhet äro bestämda.

Närmare bestämmelser, huru förfaras skall vid tillsättning af organist- eller klockarebefattning eller båda dessa befattningar, då endera eller båda skola vara med folkskoleläraretjänst förenade, eger Konungen att meddela.»

Departementschefen hemställde, att öfver kyrkomötets berörda förslag högsta domstolens yttrande måtte, för det ändamål 87 § rege- ringsformen omförmäler, infordras.

Denna af statsrådets öfrige ledamöter biträdda hemställan blef af Hans Maj:t Konungen i nåder bifallen.

Ex protocollo
Carl Boheman.

Till Konungen.

I särskilda nådiga skrivelser n:is 10 och 11 den 11 sistlidne augusti, har Eders Kongl. Maj:t behagat inhemta kyrkomötets yttrande, huru vida kyrkomötet godkände dels ett förslag till lag angående ändring i gällande stadganden om förslag till organist- och klockarebefattningar, dels ock ett förslag till lag angående meddelande af bestämmelser rörande tillsättning af organist- eller klockarebefattning, som skall vara förenad med folkskolelärares-tjänst.

Kyrkomötet, som förehaft de båda förslagen till behandling i ett sammanhang, har dervid icke funnit annat att erinra, än att kyrkomötet ansett i nu ifrågavarande lagförslag böra införas *dels* de bestämmelser, som nu finnas meddelade i förordningen angående ändring i gällande stadganden om val till organist och klockare den 6 december 1878, *dels* föreskrift, att val till organist- eller klockarebefattning eller båda dessa befattningar, då endera eller båda skola vara med folkskolelärares-tjänst förenade, skall förrättas å kyrkostämma och enligt den för rösträtt å kyrkostämma i allmänhet gällande röstgrund, *dels* slutligen bestämmelser om besvär öfver förslag till sålunda förenade tjänster.

Med anledning häraf har kyrkomötet utarbetat nytt förslag i ämnet och får, med förklarande att kyrkomötet icke kunnat i oförändradt skick bifalla de i Eders Kongl. Maj:ts nådiga skrivelser n:is 10 och 11 framlagda förslag, härigenom gifva till känna, att kyrkomötet, i anledning af samma skrivelser, för sin del godkänt följande

Förslag

till

lag angående ändring i gällande stadganden om tillsättning af organist- och klockarebefattningar.

Med upphäfvande af förordningen angående ändring i gällande stadganden om val till organist och klockare den 6 december 1878, så ock med ändring af hvad lag och författningar i öfrigt innehålla mot denna lag stridaude, varder härigenom förordnad som följer:

Förslag till organist- eller klockarebefattning eller till båda dessa befattningar, om de äro förenade, skall upprättas af församlingens kyrkoråd. Der organist- eller klockarebefattning eller båda dessa befattningar enligt fattadt beslut skola vara med folkskoleläraresetjänst förenade, skall förslag till de förenade tjänsterna upprättas af församlingens kyrkoråd och skolråd såsom ett gemensamt kyrko- och skolråd.

Besvär öfver förslag må ej anföras, innan val egt rum och blifvit behörigen kungjordt. I fråga om tid och ordning för sådana besvär anförande skall gälla hvad beträffande klagan öfver kyrkostämmas beslut är föreskrifvet.

Val mellan de å förslag uppförda förrättas å kyrkostämma, och skola rösterna dervid beräknas enligt de grunder, som för rösträtt vid kyrkostämma i allmänhet äro bestämda.

Närmare bestämmelser, huru förfaras skall vid tillsättning af organist- eller klockarebefattning eller båda dessa befattningar, då endera eller båda skola vara med folkskoleläraresetjänst förenade, eger Konungen att meddela.

Underdånigst

A. N. Sundberg.

A. von Krusenstjerna.

Stockholm den 14 oktober 1893.

Kyrkomötets underdåniga skrifvelse, i anledning af Kongl. Maj:ts skrifvelser, dels med förslag till lag angående ändring i gällande stadganden om förslag till organist- och klockarebefattningar, dels ock med förslag till lag angående meddelande af bestämmelser rörande tillsättning af organist- eller klockarebefattning, som skall vara förenad med folkskoleläraresetjänst. N:o 23.

(Kyrkolagsutskottets memorial n:o 16.)

Vidimeras.

Ex officio

Otto Rooth.

Utdrag af protokollet öfver lagärenden, hållet uti Kongl. Maj:ts högsta domstol tisdagen den 16 januari 1894.

Andra rummet.

Närvarande:

Justitieråden: HERNMARCK,
AHLGREN,
ÅBERGSSON,
HERSLOW,
NORBERG,
HAMMARSKJÖLD,
LINDBÄCK.

Tillförordnade byråchefen för lagärenden, konstituerade revisionssekreteraren Cassel föredrog i underdånighet:

Note ur protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet den 8 nästlidne december, hvaraf inhemtades, att — sedan Kongl. Maj:t genom särskilda nådiga skrivelser den 11 augusti 1893, jemlikt § 87 mom. 2 regeringsformen, inhemtat kyrkomötets yttrande, huru vida kyrkomötet godkände i skrivelserna intagna förslag *dels* till »lag angående ändring i gällande stadganden om förslag till organist- och klockarebefattningar», *dels ock* till »lag angående meddelande af bestämmelser rörande tillsättning af organist- eller klockarebefattning, som skall vara förenad med folkskoleläraretjenst», samt kyrkomötet, uti underdånig skrifvelse den 14 oktober 1893, med förklarande, att kyrkomötet icke kunnat i oförändradt skick bifalla omförmälda i Kongl. Maj:ts skrivelser framlagda förslag, till-

kännagifvit, att kyrkomötet, som utarbetat nytt förslag i ämnet, för sin del godkänt ett så lydande

»Förslag

till

lag angående ändring i gällande stadganden om tillsättning af organist- och klockarebefattningar.

Med upphäfvande af förordningen angående ändring i gällande stadganden om val till organist och klockare den 6 december 1878, så ock med ändring af hvad lag och författningar i öfrigt innehålla mot denna lag stridande, varder härigenom förordnad som följer:

Förslag till organist- eller klockarebefattning eller till båda dessa befattningar, om de äro förenade, skall upprättas af församlingens kyrkoråd. Der organist- eller klockarebefattning eller båda dessa befattningar enligt fattadt beslut skola vara med folkskoleläraretjenst förenade, skall förslag till de förenade tjänsterna upprättas af församlingens kyrkoråd och skolråd såsom ett gemensamt kyrko- och skolråd.

Besvär öfver förslag må ej anföras, innan val egt rum och blifvit behörigen kungjordt. I fråga om tid och ordning för sådana besvärs anförande skall gälla hvad beträffande klagan öfver kyrkostämmas beslut är föreskrifvet.

Val mellan de å förslag uppförde förrättas å kyrkostämman, och skola rösterna dervid beräknas enligt de grunder, som för rösträtt vid kyrkostämman i allmänhet äro bestämda.

Närmare bestämmelser, huru förfaras skall vid tillsättning af organist- eller klockarebefattning eller båda dessa befattningar, då endera eller båda skola vara med folkskoleläraretjenst förenade, eger Konungen att meddela.»

— så hade Kongl. Maj:t, för det ändamål, § 87 regeringsformen omförmälde, infortrat högsta domstolens yttrande öfver kyrkomötets berörda förslag.

Högsta domstolen lemnade förslaget utan anmärkning.

Ex protocollo
Aug. von Hartmansdorff.

Utdrag af protokollet öfver justitiedepartementsärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott fredagen den 2 februari 1894,

i närvaro af:

Hans excellens herr statsministern BOSTRÖM,
Hans excellens herr ministern för utrikes ärendena grefve LEWENHAUPT,
Statsråden: friherre von ESSEN,
friherre ÅKERHIELM,
ÖSTERGREN,
GROLL,
WIKBLAD,
GILLJAM,
friherre RAPPE,
CHRISTERSON,
Justitieråden: GLIMSTEDT,
CLAËSON.

Efter gemensam beredning med chefen för ecklesiastikdepartementet anmälde chefen för justitiedepartementet statsrådet Östergren i underdånighet:

att, sedan Kongl. Maj:t den 8 december nästlidet år för det i § 87 regeringsformen omförmälda ändamål infordrat högsta domstolens utlåtande öfver ett af kyrkomötet, enligt kyrkomötets i underdånig skrifvelse den 14 förutgångna oktober gjorda anmälan, för dess del godkändt förslag till »lag angående ändring i gällande stadganden om tillsättning af organist- och klockarebefattningar», högsta domstolens utlå-

tande numera afgifvits; och hemställde föredraganden att, då högsta domstolen lemnat förslaget utan anmärkning, detsamma, jemlikt § 87 regeringsformen, måtte Riksdagen till antagande föreläggas.

Till denna af statsrådets öfrige ledamöter biträdda hemställan täcktes Hans Maj:t Konungen i nåder lemna bifall; och skulle nådig proposition i ämnet till Riksdagen aflåtas af innehåll, bilagan litt. A vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo
Aug. von Hartmansdorff.